

Paradise Papers

Eneboligen var gjort om til hybelhus med 13 soverom. Vikarene i huset delte et bad og et kjøkken.

Hun sier til Aftenposten at hun ikke vet hvor mye de ulike lønnstrekkene utgjorde. På lønnsslippen sto det bare hva hun hadde fått utbetalt.

Kristin Alsos, forskningsleder ved forskningsstiftelsen Fafo, sier kommunene har plikt til å stille krav om at selskapene skal betale lønn etter norsk nivå.

– Når lønnsslippene ikke viser bruttolønn og hvordan nettolønn er beregnet, er det umulig for kommunene å kontrollere om dette faktisk er tilfelle, sier hun.

Orange-gründer Nils Kristian Paulsen sier ingen har fått utbetalt mindre enn 88 kroner pr. time.

– Hvorfor har ikke lønnstrekkene fremkommet på lønnsslippen?

– I etterpåklokskapens lys skulle jeg gjerne hatt med alle lønnstrekkene fra dag én. På denne måten kunne misforståelser vært unngått, sier Paulsen.

Han mener det ikke er uvanlig at det bare er nettolønn som fremgår dersom det er inngått nettolønnsavtale med en ansatt. Alle trekk har skjedd i henhold til lovverk og inngåtte avtaler, presiserer han.

Solgte språkopplæring

Oranges ledelse anslår at losji- og reisetrekkene utgjorde 6000–7000 kroner i måneden for dem som jobbet i Bergen. Lønnstrekkordningen er nå avsluttet for vikarene.

Huset Vaiva Ragiene bodde i, var på dette tidspunktet eid av Nils Kristian Paulsens personlige investeringselskap Desmet Invest.

Ragienes trekk for losji i hybelhuset gikk til hennes arbeidsgiver. Orange-systemet betalte så husleie til Paulsens personlige investeringselskap Desmet Invest.

Paulsen sier det ikke har vært et «fortjenesteelement i dette for Oranges del». I 2015 tok han ut 1,5 millioner kroner i utbytte fra Desmet Invest. Da sto leieinntekter fra Orange for 80 prosent av omsetningen i selskapet.

Orange-vikarer er blitt trukket i lønn for å lære norsk på Scandinavian Language School, som har samme eiere som selskapet de har vært ansatt i.

Skolen har siden 2012 solgt språkkurs for 23 millioner kroner. Dette har gitt et overskudd før skatt på 2,7 millioner kroner.

Beskjedit overskudd i Norge

Det norske selskapet Orange Helse AS har hatt 1,1 milliarder kroner i inntekter siden 2007. Nesten alt kommer fra kommuner og statlige helseforetak i Norge.

Selskapet i Norge har hatt store kostnader og dermed svært små overskudd. Etter at regninger og renter er betalt, sitter selskapet igjen med bare 3,4 prosent av inntektene gjennom tiårsperioden. Dette kalles resultatmarginen.

Av det beskjedne overskuddet beregnes skatten, som over ti år summerer seg til 14 millioner kroner i Norge.

– Det er en liten del av overskuddet som kommer til beskatning i Norge, det må man kunne si, sier førsteamanuensis Eivind Furuseth.

Orange-gründer Paulsen er ikke enig i at skattebelastningen fremstår som lav og sier han sliter med å se hvor den unormalt lave skatten skal være.

Han påpeker også at det norske selskapet Orange Helse AS har hatt store kostnader, noe som har bidratt til at det skattbare overskuddet har vært lavt.

– Skatten reflekterer jo stort sett marginen man har, sier bergseren og avviser at skatteplanlegging har vært hans hensikt.

– Skatt er blitt betalt i henhold til norsk lov, sier han.

Orange Helses største kostnad går til det litauiske søsterselskapet i det samme Orange-systemet. Det litauiske selskapet har mottatt nærmere en halv milliard kroner fra Norge i betaling for vikarene.

Dette Orange-selskapet sitter igjen med et overskudd på 10,1 prosent av inntektene. Her er marginen altså nesten tre ganger så god som i det norske søsterselskapet.

Dette bidrar til å redusere skatteregningen for Orange-systemet. Årsaken er at Litauen har hatt nær halvparten av skattesatsen i Norge. Norske myndigheter definerer Litauen som et lavskattland.

Det litauiske selskapet har betalt rundt 30 millioner kroner i utbytte. Dette har gått til flere eierselskaper i og rundt Orange-systemet. Den største mottageren har vært Orange Group AS i Norge.

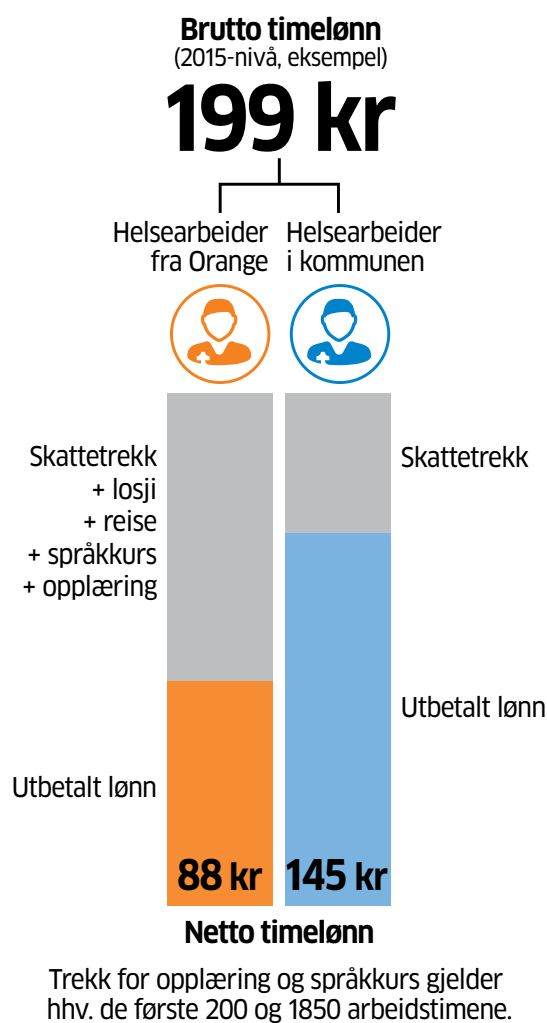
Førsteamanuensis Eivind Furuseth påpeker at det må være lov å legge inntektene til et sted der det er lav skatt, så lenge vi ikke har felles skatteregler og skattesatser i verden.

– Fra et etisk ståsted kan man si at det er uheldig at pengene ikke kommer til beskatning i Norge, men det er fullt innenfor lovens rammer, sier han.

Frederik Zimmer, professor emeritus ved institutt for offentlig rett ved Universitetet i Oslo, sier det ikke er oppsiktsvekkende at et norsk aksjeselskap kjøper vikartjenester fra et selskap i samme konsern, hjemmehørende i et annet land.

Vaiva Ragiene jobbet tidligere for Orange Helse og bor nå i Ålesund. FOTO: DAN P. NEEGAARD

Flere av helsevikarene som jobbet for Orange Helse i Bergen, bodde i dette huset, som var eid av Nils Kristian Paulsens personlige investeringselskap Desmet Invest. FOTO: DAN P. NEEGAARD

«Det er ikke slik at du behøver å være Apple eller Google for å etablere en struktur som vil oppfattes som relativt komplisert»

Linn Anker-Sørensen, stipendiat ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo

– Det er heller ikke noe oppsiktsvekkende ved at selskapet i Litauen deler ut aksjeutbytte til sitt norske morselskap, sier han.

Tidligere seniorskattejurist Gregar Berg-Rolness, som har fungert som fylkesskattesjef i Vestfold, skrevet bok om skatteparadiser og selskapsskatt og er fagrådgiver for Tax Justice Network Norge, oppsummerer Orange-systemets pengestrøm fra Norge til Litauen på denne måten:

– Det er en åpenbar skattemessig fordel. Om selskapet kun hadde hatt virksomhet og ansatte i Norge, ville de betalt mer i skatt på overskuddet, ettersom Norge har høyere selskapsskatt enn Litauen.

Nils Kristian Paulsen har siden 2009 kontrollert Orange-strukturen gjennom eierinteresser i investeringselskaper i Norge og utlandet.

Han sier han investerte i underkant av en million kroner i oppstarten av Orange. I fjor hadde han en ligningsformue på 129 millioner kroner.

– Hvor mye tror du at du har sittet igjen med?

– Jeg kan ikke på stående fot si hvor mye jeg har tjent på dette, sier han.

Paulsen understreker at økningen i ligningsformuen etter 2014 er knyttet til alt annet enn Orange, og at endring i formuesbeskatning av næringseiendommer og verdivurderingen av disse er en viktig årsak til økningen.

I 2014 var ligningsformuen 34,6 millioner kroner. Da hadde den økt fra 440.000 kroner i 2007.

Kjøpte via skatteparadis

I 2009, samme år som norske kommuner kjøper 300.000 vikartimer fra Orange Helse, blir postboksselskapet Solutio Holding opprettet på Malta.

To dager etter opprettelsen sikrer Malta-selskapet seg 76 prosent av det litauiske Orange-selskapet for 76.000 kroner. Det vil si at de østeuropeiske helsevikarene som jobbet i norske kommuner på dette tidspunktet, var ansatt i et selskap eid via skatteparadiset Malta.

Det er også derfor eieren av Norges ledende leverandør av helsevikarer dukker opp i dokumentlekkasjen Paradise Papers, som Aftenposten har tilgang til.

Bak selskapet på Malta sto Orange-gründer Nils Kristian Paulsen. Han kontrollerte også selskapet som solgte Litauen-bedriften til Malta.

Med andre ord har han kjøpt og solgt en viktig del av Orange-driften til seg selv.

Orange-gründer Nils Kristian Paulsen sier han ikke har noe godt svar på om selskapet i Litauen, med sine 26 millioner i omsetning og 94 ansatte, faktisk var verdt 76.000 kroner da det ble solgt til Malta i 2009.

– Jeg visste selvfølgelig at vi gjorde dette og signerte papirer, men jeg kan ikke erindre at jeg gjorde noen refleksjoner rundt prisen, som var sett på som en intern transaksjon, sier han.

– Det er en feilprising, og det er ikke lov. Selv om man ikke har en markedspris internt i konsernet, skal man prøve å beregne det, sier førsteamanuensis Eivind Furuseth.

Året etter ble selskapet solgt igjen. Også denne gangen til et selskap i Orange-strukturen, men til en helt annen pris.

Etter salget sitter selskapet på Malta igjen med en gevinst på 4,1 millioner kroner, som utbetales som utbytte til et selskap Orange-sjefen kontrollerer i Norge.

– Konsekvensen av dette er at Malta-selskapet får en stor gevinst som er tilbakeført skattefritt til Norge, sier Gregar Berg-Rolness.

Aftenposten har spurt Paulsen hvorfor Orange Group Baltic ble kjøpt og solgt via skatteparadiset Malta. Han svarer:

– Bakgrunnen for det er enkel. Jeg hadde en ansatt som anbefalte dette og hadde selv ingen sterke meninger om det. Pengene ville ende opp i de to norske holdingselskapene vi hadde, uansett.

– Hva var det du skulle gjøre på Malta?

– Vi hadde en god idé om en videre ekspansjon av Orange i Europa, men grunnet endrede forutsetninger ble dette ikke noe av, sier Paulsen.

Orange-sjefen avviser også at løsningen ved å selge via Malta ga noen skattemessig fordel og viser til at utbyttet fra salget uansett ble tatt hjem skattefritt på lovlig måte via den såkalte fritaksmetoden.

Postboksselskap i England

Orange-strukturen har også inkludert et annet postboksselskap enn det på Malta.

I mange år kontrollerte Nils Kristian Paulsen sin del av strukturen gjennom den norske filialen av et postboksselskap utenfor London.

Bergseren forklarer at han fikk råd om at denne løsningen var fornuftig. Han viser til at mange andre gjorde det samme.

I et slikt selskap var det ikke noe krav om revisor, og Paulsen peker på at det var lavere krav til egenkapital. Det ble likevel skutt inn én million kroner i aksjekapital i selskapet, viser det britiske regnskapet.

I 2011 og 2012 mottar den norske filialen over ni millio-